

СУЧАСНИЙ СТАН АСОРТИМЕНТУ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ

Досвід останніх років свідчить, що овочівництво – це ефективна галузь сільського господарства за умови застосування новітніх технологій та правильного підходу. Забезпечення господарств високоякісним насінням є однією з основних передумов підвищення продуктивності овочевих і баштанних культур, досягнення високої ефективності галузі та конкурентоспроможності вітчизняної продукції як на внутрішньому, так і на міжнародних ринках.

Мета наших досліджень було проаналізувати асортимент овочевих культур, виявити та оцінити кількісний та якісний склад сортів у Державного реєстру сортів рослин придатних до поширення в Україні (надалі – Реєстр). Об'єкт досліджень – сорти і гібриди овочевих культур придатних для поширення на території України. Предметом досліджень було оцінити склад асортименту овочевих культур у Реєстрі та їх придатність до поширення в певних природно-кліматичних зонах України.

Під час досліджень використовували як загальнонаукові методи (діалектики, аналізу і синтезу), так і спеціальні – статистичний аналіз та графічне відображення даних в досліді.

У результаті досліджень встановлено, що використання найбільш пластичних та високоврожайних сортів овочевих культур, які занесені до Реєстру, є одним із заходів зменшення затрат на виробництво та збільшення прибутковості овочевої галузі.

Аналізуючи кількісний склад оновлення асортименту овочевих культур виявлено, що найбільша кількість сортів оновлено у 2014–2015 роках. Найбільша кількість асортименту овочевих культур придатних для вирощування в Україні у 2011–2015 роках становить: види родини *Brassicaceae* – 357 сортів та гібридів (із них 76 – вітчизняної селекції (21,5 %)); *Solanaceae* – 711 сортів та гібридів (із них 21 – вітчизняної селекції (30,8)); *Cucurbitaceae* – 469 сортів та гібридів (із них 232 – вітчизняної селекції (49,5 %) тощо. У 2015 році Реєстр оновився сортами овочевих культур таких видів як: *Solanum lycopersicum* L. ('Наміб', 'Афен', 'Тамесіс', 'Фонзікс', 'Аніта', 'Айсан', 'Джубокс' та ін.), *Capsicum annuum* L. ('Ацтек'), *Brassica oleracea* L. var. *alba* DC. ('Гарантія', 'Асканія', 'Кентавр', 'Тайфун' та ін.), *Cucumis melo* L. ('Кредо', 'Тіна', 'Даяна', 'Дукрал', 'Рікура' та ін.), *Cucumis sativus* L. ('Лютояр', 'Бакшиш', 'Коломбо', 'Реноватор', 'Анзор', 'Інвестор' та ін.).

Отже, асортимент овочевих культур у Реєстрі представлений в основному сортами і гібридами іноземної селекції, найбільше їх було зареєстровано у 2013–2014 рр. Переважаючи кількість сортів у Реєстрі становлять види родин: *Solanaceae*, *Cucurbitaceae*, *Brassicaceae* тощо. Провідні зарубіжні центри селекції – Рійк Цваан Заадтеелт ен Заадхандел Б.В., Бейо Заден Б.В., Сингента Сідз Б.В., Монсанта Холанд Б.В., Клоз, Нунемс Б.В. та інші. Вітчизняного асортименту овочевих в Реєстрі значно менше, але відсоток вагомий.

УДК 581. 32:632.954:633.1515:48

Сичук А. М., кандидат біологічних наук, молодший науковий співробітник відділу фізіології дії гербіцидів

Інститут фізіології рослин і генетики НАН

E-mail: SychukAnna@i.ua

Нестерова Н. Г., кандидат сільськогосподарських наук, асистент кафедри фізіології, біохімії рослин та біоенергетики

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: Natalia_Nesterova@i.ua

ВПЛИВ ПРО- ТА АНТИОКСИДАНТІВ НА ФІТОТОКСИЧНУ ДІЮ ГЕРБІЦИДУ ІНГІБІТОРА АЛС НА ПРОРОСТКАХ РОСЛИН ГОРОХУ (*PISUM SATIVUM* L.)

На сьогодні наявні дані про дію оксидного стресу на рослини для гербіцидів групи інгібіторів ацетолактатсинтази (АЛС). Виявлені зміни інтенсивності перекисного окиснення ліпідів (ПОЛ), генерації супероксидного аніон-радикалу (O_2^-), загальної антиоксидантної активності, активності захисних ферментів супероксиддисмутази (СОД), каталази (КАТ) і аскорбат-пероксидази за дії трибенурон-метилу [Гарькова 2011].

Дослідження впливу гербіцидів інгібіторів АЛС пульсару (імазамокс) і хармоні (тифенсульфурон) та їх сумішей на селективність щодо рослин сої, показало, що дія інгібіторів АЛС призводила до певних змін в утворенні пероксиду водню. Так, лише за дії пульсару та при додаванні до пульсару хармоні у нормі внесення 5 г/га, вміст H_2O_2 збільшився на 20 %. Таке незначне, порівняно з активністю гваяколпероксидази (ГП), зростання вмісту H_2O_2 було, очевидно, пов'язане з активною детоксикацією його даним ферментом. В інших варіантах суміші вміст H_2O_2 був на рівні контролю або дещо нижче, що також позитивно корелювало з показниками активності ГП. На 14-ту добу після дії гербіцидів і їхніх сумішей спостерігалось зменшення вмісту ТВК-активних речовин у листках рослин сої порівняно з контролем. Водночас, дія даних селективних гербіцидів не пов'язана з прискоренням реакцій ПОЛ, а отже,